

Oponentský posudek na rigorózní práci na téma:

Porušení smluvních povinností podnikatelů u smluv o dílo v komparaci s německou právní úpravou, a to v kontextu smluv s mezinárodním prvkem

Autor: Mgr. Ing. Vladimír Beneš

Posudek zpracoval: JUDr. Tomáš Mach, LL.M., Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Nejedná se o téma nové ani novátorské, avšak o téma, které, vzhledem k novosti české civilní hmotněprávní úpravy a stabilitu německé právní úpravy, obou ze stejné teoretické rodiny kontinentálního práva a jsoucí v geografické proximitě, je jistě zajímavé a praktické.

2. Kritéria a hodnocení práce

Hodnocena byla obsahová teoretická hodnota, práce s prameny a myšlenky, které se autor snažil vyjádřit.

3. Náročnost tématu

Téma není nikterak náročné za předpokladu, že autor vládně oběma jazykům do úrovně, kdy je schopen pracovat s komentářovou literaturou a judikaturou. Téma je ve své podstatě deskriptivní ve vztahu k judikatuře.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Práce je napsána nižším standardu pro magisterskou práci, kterou je i práce rigorózní (kterážto práce jako samostatné správní řízení v hierarchii vysokého školství podle názoru oponenta nemá co dělat za předpokladu, že je to jen zkrášlený magisterský titul). Standardům těchto prací však stále ještě vyhovuje, byť není nijak oslňující.

Oponent neočekává od rigorózní práce žádné převratné myšlenky či výzkum (od toho je doktorský studijní program) a hodnotí práci z formálního hlediska jako delší práci diplomovou, od které se krom rozsahu očekává práce se zahraničními zdroji. Z tohoto pohledu práce formálně splňuje parametry, které na takovou práci kladeny jsou.

Vytknout však nutno poněkud chaotickou až nedbalou práci s citačním aparátem a některé faktografické chyby. Naopak jazykově a rozsahem je práce v odpovídající kvalitě.

Z práce číší trochu křečovitě napojení komparatistiky na problematiku mezinárodního práva soukromého, kteréžto napojení není příliš přirozené. Na druhou stranu, uchopit metodicky čistou komparatistiku dvou národních právních řádů by v kontextu smluv s mezinárodním prvkem, je-li to zacílení práce, nešlo. Proto je třeba tuto konstrukci brát jako neduh jsoucí výsledkem snahy zacílit na oblast smluv s mezinárodním prvkem na straně jedné a provádět komparatistiku na straně druhé a s tímto přirozeným neduhem hodnotit práci jako celek s jistou dávkou shovívavosti. Je otázkou, vzhledem primátu evropského mezinárodního práva soukromého (zejména nařízení Řím I), do jaké míry však bylo nutno tyto dva okruhy kloubit. Na druhou stranu, jedná se o volbu zajímavou a ambiciózní (možná až příliš na práci v magisterském stupni vzdělávání, a to i s ohledem na výsledný efekt).

Práce je také hodně deskriptivní, což je zjevně důsledkem zvolené komparace. Je to nutný důsledek komparace, zvolené materie a rozsahu práce, který neumožňuje hlubší zkoumání (i

když to není to ani účelem práce v magisterském stupni). Deskriptivnost práce ji však činí poněkud utahanou ke čtení.

U obhajoby necht' se aspirant vyjádří k těmto okruhům témat:

- 1) Představte si situaci, že dvě smluvní strany se dohodly na závazku, který nazvaly smlouvou o dílo, jejímž předmětem plnění bude stavba mikro-lihovaru a uvedení do provozu, a to včetně nutných zkoušek před předáním díla. Objednatelem je fyzická osoba, zoroastrijec, žijící v Teheránu a místem plnění je Teherán. Smluvní strany sjednaly jako právo rozhodné pro příslušnou smlouvu právo české a sudiště v Berlíně. Zhotovitel, je malá německá společnost, která nedávno začala vyrábět jako start-up malé sady na domácí pálení z ovoce, která se však před započítím plnění dostala do ekonomických problémů a tvrdí, že dílo nelze předat jinak, než bez provedení sjednaných zkoušek prostým dodáním zboží jako stavebnici, a to z důvodu, že pálení alkoholu je podle pozitivního práva Iránu od roku 1979 v Teheránu zakázán všem s výjimkou arménských a assirijských křesťanů (pro vlastní komzumpci a pro obřady v rámci těchto náboženských komunit) a nelze tedy sestavit a zkoušet, protože kupující není křesťan a není tedy obdařen výjimkou. Objednatel požaduje, aby dílo bylo alespoň zkušebně sestaveno v Německu, tam provedeny zkoušky a následně bylo dodáno do Teheránu s tím, že už je jeho problém, jak s ním následně naloží a necht' at' jej prodávající religiózně nekáduje. Zhotovitel to odmítá (s poukazem se na veřejný pořádek v Iránu s odkazem na čl. 3.3 nařízení Řím I avšak máje k tomu minimálně stejně validně i ekonomické důvody) a argumentuje neplatností smlouvy o dílo podle § 580 NOZ. Objednatel argumentuje tím, že podle § 574 NOZ se na právní jednání hledí spíše než na platné s tím, že nikde není řečeno, kde mají probíhat zkoušky díla a že je ochoten dílo převzít i v situaci, kdy zkoušky proběhnou před složením díla v Teheránu, a to právě v Německu. Zároveň argumentuje ust. § 576 NOZ, podle něhož *„Týká-li se důvod neplatnosti jen takové části právního jednání, kterou lze od jeho ostatního obsahu oddělit, je neplatnou jen tato část, lze-li předpokládat, že by k právnímu jednání došlo i bez neplatné části, rozpoznala-li by strana neplatnost včas“* a tvrdí, že maximálně neplatné může být ujednání o povinnosti provést zkoušky. Zároveň dále agrumentuje čl. 3 des Grundgesetzes, podle nějž: *„Niemand darf wegen seines Geschlechtes, seiner Abstammung, seiner Rasse, seiner Sprache, seiner Heimat und Herkunft, seines Glaubens, seiner religiösen oder politischen Anschauungen benachteiligt oder bevorzugt werden. Niemand darf wegen seiner Behinderung benachteiligt werden“* a proto říká, že je absurdní, aby soud v Berlíně rozhodoval ve prospěch zhotovitele s odkazem na *ordre public* Iránu v kontextu, kdy by křesťan měl být hypoteticky zvýhodněn před zoroastrijcem (tedy aby berlínský soud upřednostnil *ordre public* cizího státu neslučitelný před ústavními normami a hodnotami Spolkové republiky Německo) s tím, že nelze připustit za této situace výklad čl. 3.3 nařízení Řím I, že by měl právní řád cizího státu mít za takových situací vždy přednost. Vyjádřete se k argumentům obou stran sporu a analyticky je zhodnoťte.
- 2) Vyjádřete se k problematice toho, zda se jedná v případě smluvního vztahu podle předchozího bodu materiálně o smlouvu o dílo či smlouvu kupní (zda k tomu máte dost informací v zadání pod bodem 1) a zda by se to nějak změnilo, pokud by:
 - a) Smluvní strany podle čl. 6 CISG vyloučily CISG
 - b) Smluvní strany bez vyloučení CISG zvolily jako rozhodné právo právě právo německé.

V rámci tohoto bodu podiskutujte o tom, proč CISG řešíte v práci zaměřené na smlouvy o dílo, když odlišení smlouvy od dílo a smlouvy kupní je argumentem jistě vhodným znění, na první pohled však začlenění kapitoly týkající se CISG do práce na komparatistiku smluv o dílo jeví se poněkud vytržené z kontextu.

- 3) V kontextu Vámi možná ne úplně vhodně utilizovaného judikátu ESD C-339/89 ve věci *Alsthom Atlantique SA v Compagnie de Construction Mecanique SA* zapřemýšlejte v teoretické rovině nad důsledkem volby práva pro rozhodčí doložku (rozdílně od hlavní smlouvy či stejně jako hlavní smlouva a umístění sídla rozhodčího řízení do jiné

jurisdikce). Představte si situaci, že umístíte sídlo rozhodčího řízení do Prahy a zvolíte jako rozhodné pro rozhodčí doložku právo Saudské Arábie a zvolíte v doložce jediného rozhodce, kterým bude vrchní zemský rabín český. Je taková doložka platná? Lze aby nález, bude-li takový nález podle dané doložky obstál při výkonu v České republice? Lze jednoznačně odpovědět na první z položených otázek podle těchto bodů (tedy máte k tomu dost informací? Pokud ne, jaké Vám chybí).

5. Doporučení práce k obhajobě:

Předloženou práci, navzdory její rozsáhlé deskriptivnosti a jistým teoretickým zaškobrtnutím, k obhajobě přeci jen doporučuji, a to s výhradou, že jsem neprováděl strojové porovnání textu na shodu.

V Königswinter dne 12. 05. 2024

JUDr. Tomáš Mach, LL.M., Ph.D.